

**TRANSPORTO PRIEMONIŲ, ALYVŲ,
APMOKESTINAMŲJŲ GAMINIŲ APSKAITA**

Pagrindiniai teisės aktai

- Atliekų tvarkymo įstatymas (+ poįstatyminiai teisės aktai);
- Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (+ poįstatyminiai teisės aktai)

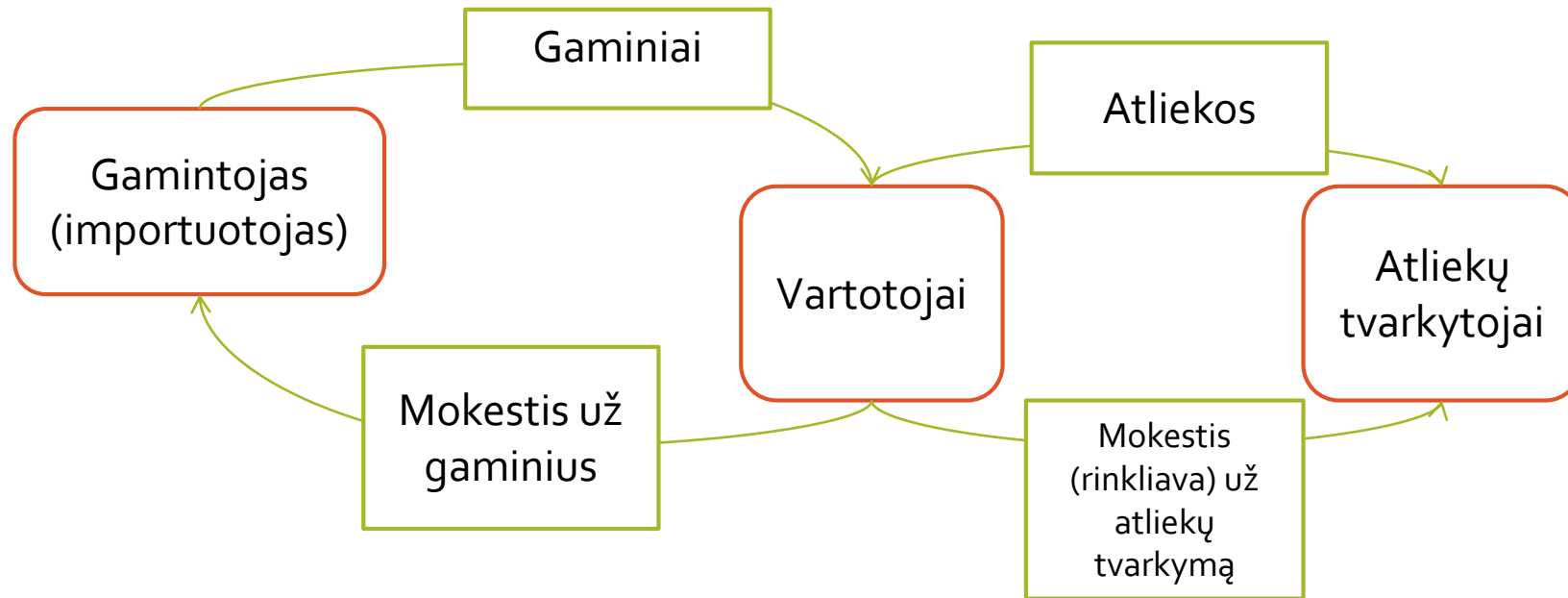
Principas „teršėjas moka“

ATĮ, aštuntasis skirsnis „ATLIEKŲ TVARKYMO EKONOMINĖS IR FINANSINĖS PRIEMONĖS“

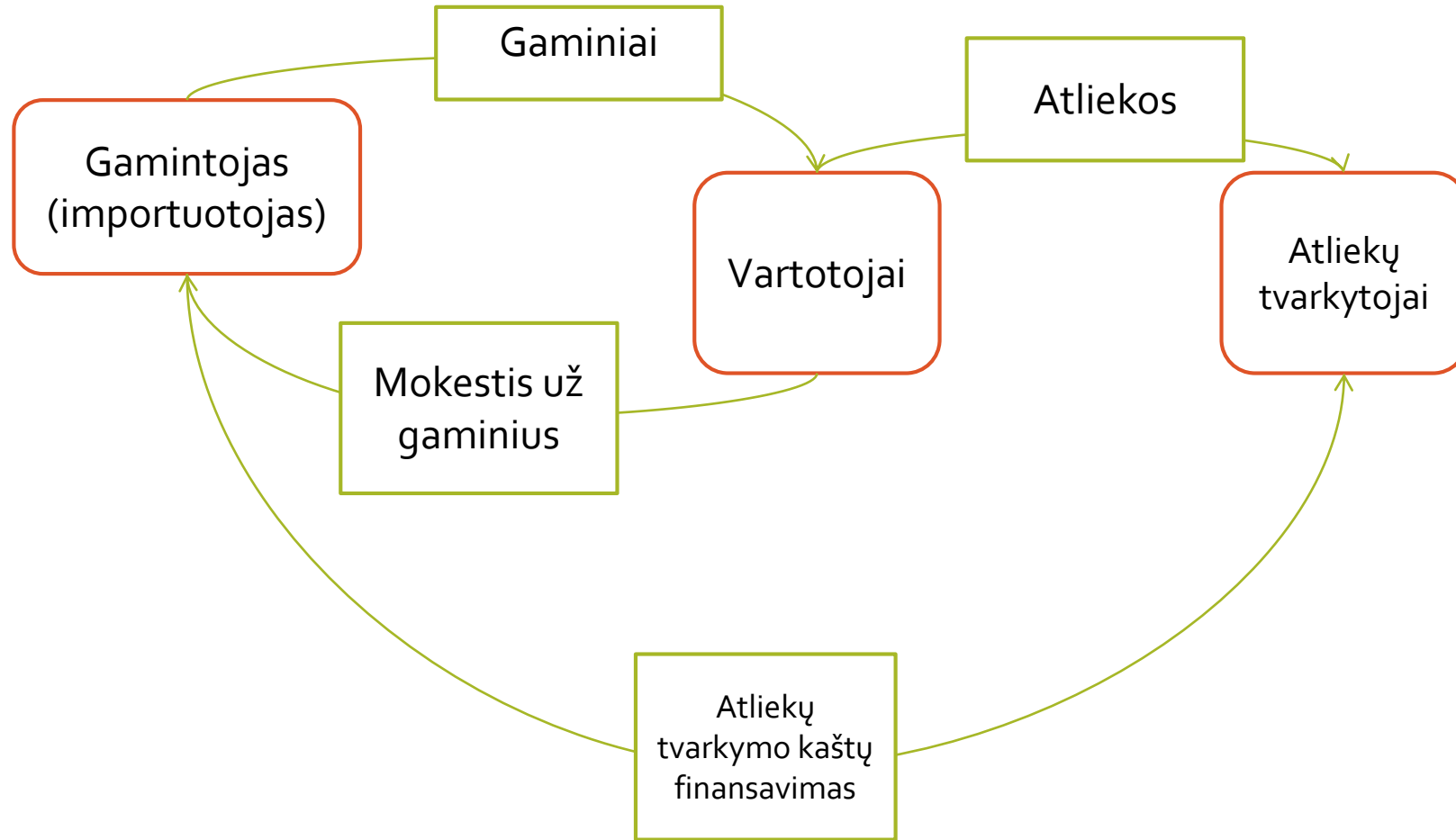
32 straipsnis. Principas „teršėjas moka“

1. Atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas **ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas.**
2. Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas nustato mokestį už aplinkos teršimą gaminių ir (ar) pakuotės atliekomis

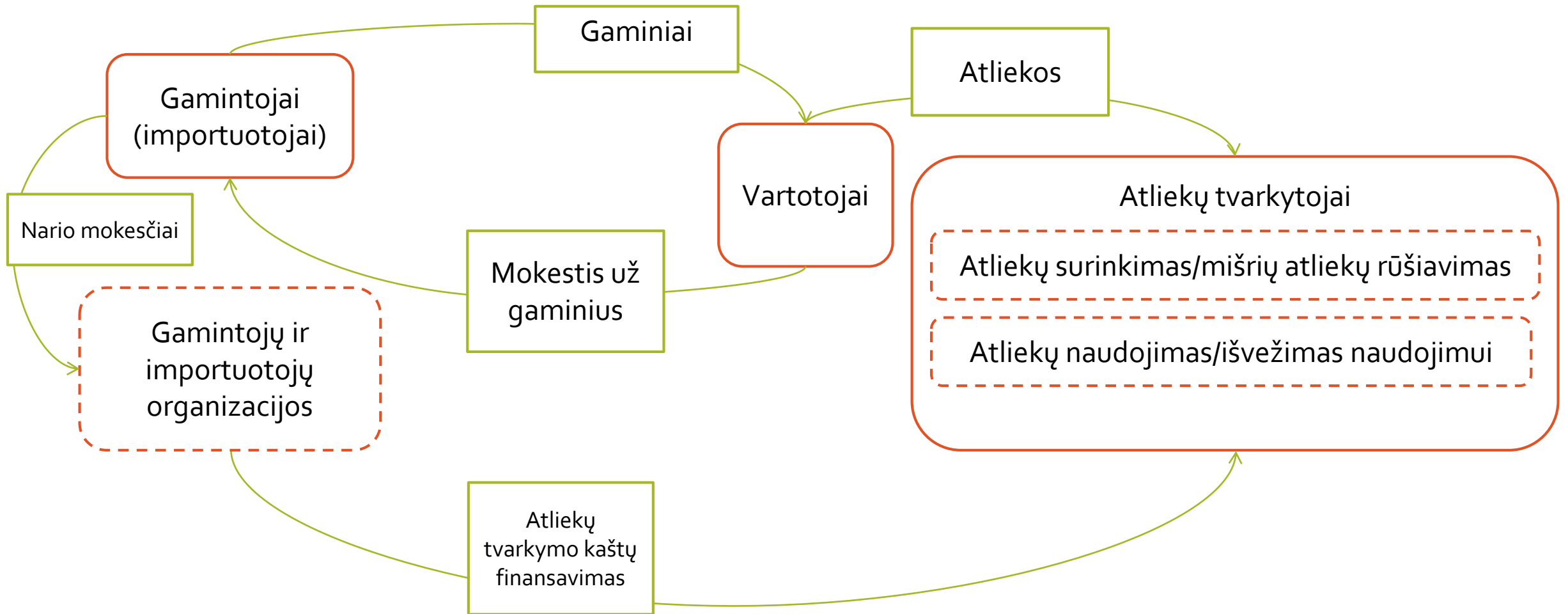
Principas „teršėjas moka“ (be gamintojo atsakomybės)

Principas „teršėjas moka“ (su gamintojo atsakomybe)

Principas „teršėjas moka“ (su gamintojo atsakomybe)

Srautai, kuriems taikoma gamintojo atsakomybę

- Apmokestinamieji gaminiai :
  - Padangos
  - Akumulatoriai
  - Baterijos (galvaniniai elementai)
  - Vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrai
  - Vidaus degimo variklių įsiurbimo oro filtrai
  - Amortizatoriai
- Gaminių pripildyta pakuotė
- Elektros ir elektroninė įranga
- Transporto priemonės
- Alyvos

Pastaba: baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo teisinis reglamentavimas skiriasi nuo kitų apmokestinamųjų gaminių reglamentavimo, todėl toliau – apmokestinamieji gaminiai (AG) reikia suprasti, kaip apmokestinamieji gaminiai, išskyrus baterijas ir akumuliatorius

Svarbios pastabos:

- Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimo prasme **Gamintojas = Importuotojas**
- Gamintojo (importuotojo) sąvokos skirtingos priklausomai nuo srauto:
  - Alyvos, apmokestinamieji gaminiai
  - Pakuotės
  - EEI,
  - transporto priemonės,
  - Alyvos
- Gamintojo (importuotojo) sąvokose svarbus apibrėžimai: tiekimas vidaus rinkai, sunaudojimas savoms reikmėms

Tiekimas vidaus rinkai

Bendra sąvoka visiems srautams pagal ATĮ:

Tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais – į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežtų, Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamintų baterijų ar akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių **perleidimas už atlygį ar nemokamai kitam asmeniui** Lietuvos Respublikos teritorijoje arba **sunaudojimui savoms reikmėms skirtų daugiau kaip 5** baterijų ar akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių vienetų įvežimas į Lietuvos Respublikos teritoriją, pagaminimas Lietuvos Respublikos teritorijoje per kalendorinius metus.

Sunaudojimas savoms reikmėms

Visiems srautams, išskyrus pakuotę (ATĮ):

- **Gaminių sunaudojimas savoms reikmėms** – į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežtų ar Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamintų gaminių (elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, apmokestinamųjų gaminių) **naudojimas savo vykdomoje veikloje, neperleidžiant jų kitam asmeniui.**

Gamintojų/importuotojų pareigos įgyvendinant gamintojo atsakomybę

- **Administracinės:**
  - Registruotis;
  - Vykdyti apskaitą, teikti ataskaitas
- **Organizacinės:**
  - Organizuoti atliekų tvarkymą;
  - Šviesti visuomenę
- **Finansavimo:**
  - Finansuoti atliekų tvarkymą ir visuomenės informavimą;
  - Mokėti nustatyto dydžio mokestį už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ar pakuočių atliekomis

Pareigas (išskyrus pareigą registruotis) galima vykdyti *individualiai* arba *kolektyviai*

Registracija Gamintojų ir importuotojų sąvade

Teisinis reglamentavimas (1):

- Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklės (patvirtintos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-291 , toliau – Taisyklės)
- **2014 m. gegužės 29 d. AM įsakymu Nr. D1-480 išdėstytos nauja redakcija**
- **Nuo 2018-01-01 – pakeitimai dėl GPAIS (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. spalio 4 d. įsakymas Nr. D1-813)**

Nuo 2018-01-01 Prašyme nurodomi nauji duomenys

Kada reikia atnaujinti registracijos Sąvade duomenis?

- Teisės aktai aiškiai nenumato, bet kadangi gaminių ir pakuočių apskaitą reikės vykdyti per GPAIS, tai pirmą kartą prisijungus GPAIS paprašys atnaujinti registracijos Sąvade duomenis

Kada registruotis?

- Alyvos, transporto priemonių, apmokestinamųjų gaminių, pakuočių GI - turi užsiregistruoti Sąvade **per tris mėnesius nuo šių gaminių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pradžios**
- EEJ GI - turi registruotis **iki elektros ir elektroninės įrangos pateikimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai.**

EEJ GI registruodamiesi turi nurodyti einamaisiais metais planuojamą tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai elektros ir elektroninės įrangos kiekį

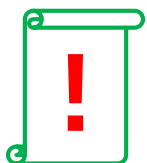
Nuo 2018-01-01: LR vidaus rinkai planuojantys tiekti alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumuliatorius), baterijas ar akumuliatorius, elektros ir elektroninę įrangą, transporto priemones, pripildytas pakuotes gamintojai, importuotojai, Lietuvos Respublikos vidaus rinkai planuojantys tiekti tuščias pakuotes pakuočių gamintojai, užsienio valstybių asmenys ir įgaliotieji atstovai turi užsiregistruoti Sąvade **ne vėliau kaip 10 darbo dienų iki šių gaminių patiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai dienos.**

Kaip registruotis? (1)

- Pateikiant AAA tiesiogiai jos buveinėje, registruotu paštu arba elektroninio ryšio priemonėmis Taisyklių 1 priede nustatytos formos prašymą
- Prašymas užpildomas pagal Taisyklių 2 priedo reikalavimus

Registruojantis elektroniniu būdu - reikia pateikti prašymą tapti e-ASTA vartotoju

Kai gamintojas ir (ar) importuotojas (pagrindinė įmonė) turi filialą (-us), atstovybę (-es) ar kitus nuolatinę buveinę turinčius padalinius, pagrindinė įmonė pateikia bendrą Prašymą.

Nuo 2018-01-01: Per GPAIS pildo prašymą

Kaip registruotis? (2)

- Informacija apie registraciją Sąvade: www.gamta.lt > Atliekos > Gamintojams ir importuotojams > Paraiškos, registrai
- Registracija Gamintojų ir importuotojų sąvade elektroniniu būdu, Sąvado duomenų keitimas: <http://193.219.55.14/evateva/>

Nuo 2018-01-01 Prašyme nurodomi nauji duomenys

- Gaminių rūšis (detalizuota)
- Veiklos būdas
- Pasirinktas gamintojo atsakomybės įgyvendinimo būdas (labiau detalizuota)

Nuo 2018-01-01 Prašyme nurodomi nauji duomenys

Gaminių rūšis (detalizuota):

- alyvos rūšis: biologiškai suyranti alyva, dvitakčių variklių alyva, kita alyva;
- transporto priemonės klasė;
- baterijos ir akumulatoriai: tipas (baterija ar akumulatorius), rūšis pagal Baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo taisyklės, cheminė sudėtis; įmontuota ar neįmontuota, prekės ženklo pavadinimas;
- apmokestinamojo gaminio (išskyrus baterijas ar akumulatorius) rūšis pagal Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 3 priedėlį;

Nuo 2018-01-01 Prašyme nurodomi nauji duomenys

Veiklos būdas:

- prekyba Lietuvos Respublikos vidaus rinkai: mažmeninė prekyba, didmeninė prekyba, nuotolinė prekyba;
- sunaudojimas savo reikmėms;
- išvežimas iš Lietuvos Respublikos vidaus rinkos per trečiuosius asmenis;
- išvežimas iš Lietuvos Respublikos vidaus rinkos.

Nuo 2018-01-01 Prašyme nurodomi nauji duomenys

Pasirinktas gamintojo atsakomybės įgyvendinimo būdas (labiau detalizuota):

- atliekų tvarkymas organizuojamas individualiai;
- atliekų tvarkymas organizuojamas kolektyviai (nurodoma licencijuota gamintojų ir importuotojų organizacija arba vienkartinių užstatinių pakuočių atveju – užstato vienkartinės pakuotes sistemos administratorius);
- mokamas mokestis už aplinkos teršimą;
- banko garantija;
- laidavimo draudimo sutartis;
- deklaracija, kad rašytiniuose susitarimuose su Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekto ne buitinės elektros ir elektroninės įrangos pirkėjais nustatyta šios elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo finansavimo tvarka, atitinkanti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus

Su Prašymu pateikiami dokumentai (1): Kolektyviai vykdant pareigas

- GI Prašymo IV skyriuje nurodęs, kad jis dalyvauja gamintojų ir (ar) importuotojų Licencijuotoje organizacijoje - su Prašymu pateikia kopiją dokumento, patvirtinančio narystę Licencijuotoje organizacijoje arba pavedimą Licencijuotai organizacijai vykdyti Atliekų tvarkymo įstatyme ir (ar) Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme nustatytas pareigas
- **Nuo 2018-01-01: nebereikės**

APMOKESTINAMŲJŲ GAMINIŲ, ALYVŲ, TRANSPORTO
PRIEMONIŲ APSKAITA

Teisinis reglamentavimas: esami ir planuojami pakeitimai

- Gaminių tiekimo rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitų teikimo taisyklės

- Nuo 2018-01-01 pakeitimai dėl GPAIS, nauja taisyklių redakcija (2017-10-05 įsakymas Nr. D1-820)

Gaminių apskaita: Esami reikalavimai

Iki 2017-12-31:

- Parengiamas Gaminių sąrašas:
  - pagal atskiras gaminių rūšis,
  - nurodoma **Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų** gaminių tikslūs pavadinimai, gaminio vieneto svoris.
  - Sąrašas sudaromas kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pradžioje.
  - Sąrašą tvirtina gamintojas ir (ar) importuotojas (juridinio asmens vadovas ar fizinis asmuo).
  - Sąrašas **papildomas naujais gaminiais ne vėliau kaip per 5 dienas** nuo naujo gaminio Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekimo dienos.
  - Baterijų ar akumuliatorių, įmontuotų į prietaisus ar transporto priemones, gamintojai ir importuotojai sąrašą naujais gaminiais **papildo ne vėliau kaip per tris mėnesius** nuo naujo gaminio Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekimo dienos.
- Gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie buhalterinės apskaitos dokumentuose nurodo vidaus rinkai tiekiamų gaminių vieneto svorį, gali nepildyti Gaminių sąrašo.
- Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų gaminių apskaita turi būti vedama elektroniniu būdu gamintojo ir (ar) importuotojo nustatyta tvarka **ne rečiau kaip vieną kartą per tris mėnesius**.

Gaminių apskaita: Nauji reikalavimai (1)

Nuo 2018-01-01: Per GPAIS

- sudaromas **Gaminių sąrašas**;
- **ne rečiau kaip kartą per mėnesį** pildomas atitinkamo kalendorinio metų ketvirčio gaminių apskaitos žurnalas;
- **kalendoriniam metų ketvirčiui pasibaigus, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo kalendorinio metų ketvirčio pabaigos** suformuojama ir patvirtinama to ketvirčio gaminių apskaitos suvestinė.
- **Svarbu: Patvirtinus ketvirčio gaminių apskaitos suvestinę, koreguoti to ketvirčio gaminių apskaitos duomenis, kuriais remiantis suformuota ir patvirtinta tokia suvestinė, galima tik nurodžius šių duomenų koregavimo priežastį**
- **kartu suvestinė turi būti suformuota ir patvirtinta atliekų tvarkymo organizavimo veiklos suvestinė, kurioje nurodomi duomenys apie gamintojo ir (ar) importuotojo organizuotą atliekų tvarkymą (pagal atliekų tvarkytojų, su kuriais sudarytos atitinkamų atliekų tvarkymo sutartis, arba licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, su kuria sudaryta atitinkamų atliekų tvarkymo organizavimo sutartis, naudojantis GPAIS pateiktus duomenis apie atliekų tvarkymą) ir vykdytas visuomenės švietimo ir informavimo priemonės.**

Gaminių apskaita: Nauji reikalavimai (2)

Nuo 2018-01-01: reikalavimai per GPAIS sudaromam Gaminių sąrašui:

- sudaromas pagal atskiras gaminių rūšis;
- Sąraše nurodoma:
  - Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų gaminių **unikalus kodai** (nesikartojantys, skirti identifikuoti konkretų gaminį ir privalo sutapti su buhalterinėje apskaitoje šiam gaminiui identifikuoti naudojamu kodu) ir tikslūs pavadinimai,
  - apmokestinamųjų gaminių rūšis,
  - neįmontuotų ar įmontuotų baterijų ar akumuliatorių rūšis ir cheminė sudėtis,
  - buitinės ar nebutinės elektros ir elektroninės įrangos kategorija,
  - transporto priemonės klasė,
  - alyvos rūšis,
  - gaminio vieneto svoris nurodomas **tonomis gramo (6 skaitmenų po kablelio) tikslumu**,
  - **sąsaja su Pakuočių sąrašu**,
  - data, nuo kada šis gaminys pradėtas tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai,
  - data, nuo kada nustota Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekti šį gaminį (ši data nurodoma nuo tos dienos, kai gamintojas ar importuotojas nustoja tiekti Lietuvos Respublikos vidaus rinkai šį gaminį).
- Sąrašą tvirtina gamintojo ir (ar) importuotojo vadovas ar jo įgaliotas asmuo.
- Sąrašas papildomas naujais gaminiais **ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo naujo gaminio Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekimo dienos.**

Gaminių apskaita: Nauji reikalavimai (3)

Nuo 2018-01-01: reikalavimai per GPAIS pildomam apskaitos žurnalui:

- Gaminių apskaitos žurnale pagal Gaminių sąrašą nurodomi duomenys:
  - gavimo būdas (importuota (įvežta) ar pagaminta);
  - **veiklos būdas** (pagal nurodytus registracijos GIS metu)
  - kiekis **vienetais ir tonomis gramo (6 skaitmenų po kablelio) tikslumu.**
-
- *Jei transporto priemonės tiekiamos rinkai kartu su jose įmontuotomis baterijomis ar akumulatoriais, vidaus rinkai tiekiamų transporto priemonių apskaitoje transporto priemonių svoris turi būti nurodomas be baterijų ar akumuliatorių svorio.*

Gaminių apskaita: Nauji reikalavimai (4)

Nuo 2018-01-01: reikalavimai per GPAIS teikiamoms ataskaitoms:

- Pasibaigus kalendoriniams metams gamintojas ir (ar) importuotojas privalo naudodamasis GPAIS **ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo kalendorinių metų pabaigos suformuoti ir ne vėliau kaip per 50 kalendorinių dienų nuo kalendorinių metų pabaigos Aplinkos apsaugos agentūrai pateikti praėjusių kalendorinių metų Ataskaitą.**
- Aplinkos apsaugos **agentūra iki balandžio 1 d.** įvertina pateiktą Ataskaitą ir nenustačiusi šios Ataskaitos trūkumų ją priima.
- Aplinkos apsaugos agentūrai nustačius pateiktos Ataskaitos trūkumus, Ataskaita atmetama naudojantis GPAIS ir **laikoma nepateikta, jei per 20 kalendorinių dienų** terminą naudojantis GPAIS nepateikiama pagal Aplinkos apsaugos agentūros nurodytus trūkumus patikslinta Ataskaita.